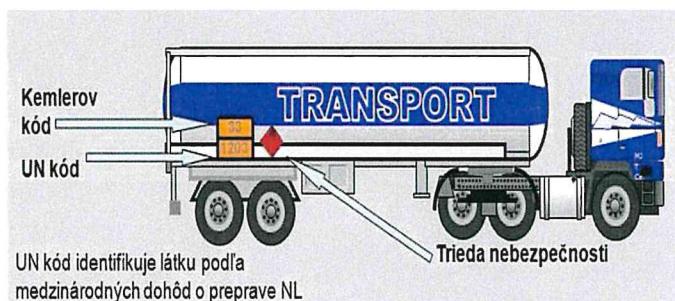

AKÉ SÚ PROSTRIEDKY IMPROVIZOVANEJ OCHRANY OSÔB?

Špeciálne (pre pobyt v kontaminovanom priestore pri vykonávaní záchranných prác, prechod kontaminovaným územím). Dýchacie prístroje, ochranné masky, ochranné rúška, detské vaky, špeciálne ochranné odevy, prezuvky, rukavice.

Improvizované (krátkodobá ochrana na opusťenie kontaminovaného priestoru). Ochranné rúško z vreckovky, viacerých vrstiev gázy, uteráku. Plášť do dažďa, gumové čižmy, rukavice (igelitové vrecká). Plášť do dažďa alebo iné kombinézy z impregnovaných materiálov.

Ste účastníkom dopravnej nehody spojenej s únikom nebezpečnej látky?

KONAJTE!

- **Odstavte vozidlo**, podľa možnosti mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky, aby bola zachovaná prieplustnosť komunikácie pre záchranné zložky.
- Ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky **zastavte motor vozidla a urýchlene opustite zamorený priestor**. Chráňte si dýchacie cesty, napríklad priloženou vreckovkou.
- Bez ohrozenia vlastnej osoby zistite čo sa stalo, v žiadnom prípade sa **nepribližujte k havarovanému vozidlu z ktorého uniká nebezpečná látka**.
- **Oznámte nehodu** na tiesňovú linku 112, alebo na niektoré z čísel zložiek integrovaného záchranného systému.
- **Nedotýkajte sa nebezpečnej látky**, ani predmetov, ktoré by ňou mohli byť kontaminované.
- Po príchode záchranárov **sa riadťte pokynmi veliteľa zásahu**.

Pamätajte si!

- Nebezpečná látka v plynnom stave sa vždy šíri v smere vetra.
- Únik z ohrozeného priestoru voľte vždy kolmo na smer vetra.
- Improvizované prostriedky ochrany jednotlivca slúžia len na rýchly únik zo zamoreného priestoru, nie na pobyt v ňom.

SI V TIESNI? POTREBUJEŠ POMOC?

Stačí poznat' európske číslo tiesňového volania!

VOLAJ **112**

Tieseň je stav, pri ktorom je bezprostredne ohrozený život, zdravie, majetok alebo životné prostredie a postihnutý je odkázaný na poskytnutie pomoci.

KTO VÁM VIE POMÔCŤ?

- hasičský a záchranný zbor
- poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby
- policajný zbor Slovenskej republiky
- kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany
- horská záchranná služba
- banská záchranná služba

AK VOLÁTE NA ČÍSLO TIESŇOVÉHO VOLANIA UVEĎTE:

- meno a priezvisko
- číslo telefónu z ktorého voláte
- Čo sa stalo (druh udalosti , aké sily a prostriedky majú byť vyslané])
- Kde sa stalo (obec, objekt, lokalita, obvod, kraj)
- Komu sa stalo (postihnutí , poškodenie majetku, ohrozenie životného prostredia)
- Kedy sa stalo (dátum a čas)
- Poskytnite ďalšie doplnkové informácie (kto volá, je nablízku dospelá osoba?, telefónne číslo pre spätné volanie...)

Neblokuj pre zábavu linku 112, možno niekto iný v tej chvíli naozaj potrebuje pomoc !

Dôležité kontaktné čísla

Integrovaný záchranný systém	112
Hasičský a záchranný zbor SR	150
Záchranná zdravotná služba	155
Policajný zbor SR	158
Mestská polícia	159
Horská záchranná služba	18 300

AKÉ SÚ OPATRENIA PO VZNIKU EPIDÉMIE, EPIZOÓCIE?

- **Zabezpečiť** izoláciu chorých osôb a zvierat.
- **Zamedziť** ich styk s ostatným obyvateľstvom a zvieratami.
- **Určiť** zdroj nákazy.
- Zabezpečiť **profylaxiu** – preventívne očkovanie a podávanie antibiotík.
- Zaistiť **karanténu** – obmedziť pohyb osôb mimo priestoru nákazy.
- Zaručiť zvýšený zdravotnícky a veterinárny **dозор** – observácia. Kontrolovať zdravotný stav bacilonosičov.
- Vykonáť **dezinfekciu, deratizáciu, dezinsekciu** (ničenie mikroorganizmov, hlodavcov a hmyzu).
- Vykonáť **hygienickú očistu** (zasiahnuté osoby a jednotky vykonávajúce záchranné práce).
- Vykonáť veterinárnu **očistu zvierat**.
- Vykonáť **identifikáciu a pochovávanie** mŕtvyh osôb a zabezpečiť ekologickú likvidáciu uhynutých zvierat.

Pri vykonávaní týchto opatrení je dôležitá a nevyhnutná spolupráca všetkých obyvateľov na postihnutom území.

ČO ROBIŤ PRI TERORISTICKOM ÚTOKU?

- **zachovať pokoj a rozvahu, nešíriť paniku,**
- improvizované **si chrániť dýchacie cesty** vlhkou tkaninou, **opustiť** urýchlene ohrozený priestor a **ukryť sa** vo vhodnej budove,
- **utesniť** okná, dvere a vetracie otvory,
- **vyhotoviť** si improvizované prostriedky ochrany,
- **poskytovať pomoc** iným osobám (najmä deťom, starším osobám),
- **sledovať informácie** v hromadných informačných prostriedkoch,
- zbytočne **netelefonovať**,
- sledovať a **plniť pokyny** riadiacich orgánov,
- **dodržiavať** nariadené hygienické, protiepidemiologické a protiepizootické opatrenia a režimy karantény.
- **sledovať** zdravotný stav rodinných príslušníkov a priebežne zaznamenávať ich teplotu.

- zjavnému plošnému poškodeniu a zničeniu vegetácie (nápadná zmena farby, zoschnutie),
- vode v otvorených vodných zdrojoch, ktorá je nezvykle číra, nakoľko pôsobením toxickej chemickej látky dochádza k likvidácii drobných organizmov (dafnie, vodomerky, larvy a pod.),
- náhlym hromadným prenosným ochoreniam, ktoré sa bez zjavnej príčiny šíria medzi obyvateľmi a prejavujú sa príznakmi otravy, zapríčinujú hromadné poškodenie zdravia, úmrtie obyvateľov a úhyn zvierat.

ČO ZNAMENÁ, KEĎ ZAZNIE SIRÉNA?

- nastáva mimoriadna situácia,
- tón signálu a dĺžka jeho trvania určuje čo vás ohrozenie,
- venujte pozornosť naslednej informácii vysielanej rozhlasom, televíziou alebo hlásenou v obecnom (mestskom) rozhlase.

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA SA VYKONÁVA VAROVNÝMI SIGNÁLMAMI:

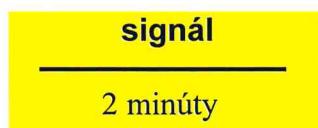
VŠEOBECNÉ OHROZENIE

2 – minútový kolísavý tón sirén pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti

OHROZENIE VODOU

6 – minútový stály tón sirén pri ohrození ničivými účinkami vody

KONIEC OHROZENIA

2 – minútový stály tón sirén bez opakovania

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcim informovaní obyvateľstva o čase skúšky v hromadných informačných prostriedkoch, spravidla druhý piatok v mesiaci.

ČO ROBIŤ PRI EVAKUÁCII?

Evakuácia je odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z ohrozeného územia. Vyhlasuje sa až po vyhlásení mimoriadnej situácie. Vykonáva sa z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území ako krátkodobá s možným návratom osôb do 72 hodín, alebo dlhodobá s možným návratom po 72 hodinách.

PRED EVAKUÁCIOU NEZABUDNITE

- **UZATVORIŤ** hlavné prívody vody, plynu,
- **VYPNÚŤ** elektrické spotrebiče, okrem chladničiek a mrazničiek,
- **UHASIŤ** otvorený oheň, plynové spotrebiče,
- **ODPOJIŤ** anténne zvody,
- **PRIPRAVIŤ** si evakuáčnu batožinu,
- **OVERIŤ**, či sú susedia informovaní o evakuácii,
- **POZATVÁRAŤ** okná a dvere,
- **UZAMKNÚŤ** byt, dom,
- **POMÔCŤ** imobilným obyvateľom a upozorniť na obyvateľov, ktorí odmietajú evakuácie

ČO SI ZABALIŤ DO EVAKUAČNEJ BATOŽINY?

Hmotnosť evakuáčnej batožiny nesmie presiahnuť:

- 25 kg na osobu u dospelých osôb
- 15 kg na osobu u detí
- 5 kg príručnej batožiny okrem batožiny podľa prvého a druhého bodu

Nezabudnite so sebou vziať

- osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze,
- osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- základné potraviny a pitnú vodu na 2-3-dni,
- predmety dennej potreby a osobnej hygieny,
- vreckovú lampa, sviečku, zápalky,
- prikryvku alebo spací vak,
- náhradnú osobnú bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci.

Dodržujte pokyny osôb zabezpečujúcich evakuáciu

ČO ROBIŤ PRED OHROZENÍM POVODŇAMI ?

Povodeň predstavuje stavy, keď sa zvýši hladina vodných tokov, voda vystúpi z korút a zaplaví príahlé územie, resp. povodeň predstavujú prívalové vody z extrémnych zrážok, ktoré zaplavia územie.

ČO ROBIŤ PRED POVODŇAMI

- Vytipujte si bezpečné miesto neohrozené vodou,
- hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite na vyššie poschodia,
- pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie dverí a okien,
- pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- pripravte osobný automobil na použitie,

- pripravte sa na prípadnú evakuáciu vrátane zvierat,
- upevnite veci ktoré by mohla odnieť voda.

ČO ROBIŤ V OBDOBÍ POVODNE?

- Opustite ohrozený priestor,
- zbytočne netelefonujte, len v prípade tiesne,
- riadte sa pokynmi povodňových orgánov,
- v prípade evakuácie dodržujte pokyny pre evakuáciu,
- v prípade bezprostredného ohrozenia sa premiestnite na vtipované vodou neohrozené miesto,
- nešírte paniku a nerozširujte neoverené správy,
- ak nie ste ohrození vodou, snažte sa pomáhať ostatným spoluobčanom.

ČO ROBIŤ PO POVODNI ?

- Skontrolujte stav obydlia, rozvody energií (voda, elektrina, plyn), stav kanalizácie a rozvod vody,
- nahláste škody na obecný úrad, ak ste poistení kontaktujte poistovňu,
- zlikvidujte uhynuté zvieratá, znehodnotené potraviny a poľnohospodárske plodiny,
- riadte sa pokynmi hygienika.

ČO OHROZUJE NAŠE ZDRAVIE?

Jed (toxín)

Látka, ktorá aj v malom množstve niekoľkých miligramov vyvoláva v organizme chorobné zmeny vedúce až k zániku organizmu

Rastliny a niektoré ich toxíny

Toxalbumíny (huby, agát) – pôsobia až po určitom ase vstrebaním do krvy, spôsobujú zhľukovanie erovených krviniek.

Saponíny (rastliny – vranie oko, kúkoľ) – spôsobujú rozklad červených krviniek.

Silice (hríb satan, indické konope) – pôsobia dráždivo na čuch, kožu a sliznice.

Živočíchy a ich toxíny

Hadí jed (vretenica) – pôsobí na červené krvinky, pri neskorej pomoci nastáva smrť postihnutej osoby.

Včelí jed (včela, osa sršeň, čmeliak) – vyvoláva alergiu, šok.

Aké nám hrozia nákazy mikroorganizmami a ich účinkami?

Baktérie – antrax, mor, cholera.

Vírusy – pravé kiahne, chrípka a jej podobné ochorenia.

Rickettsie – škvavný týfus, Q-horúčka.

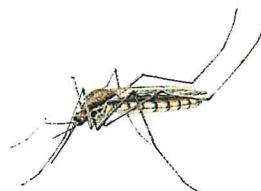
Plesne – kokcdiomykóza.

Bakteriálne jedy – butolotoxín, tzv. klobásový jed.

Alimentárne nákazy – pokazené jedlo, nedostatočná tepelná úprava jedla (svalovec).

Prenos infekčných chorôb

- Priamym kontaktom osôb (cez nechránené dýchacie cesty, poranenú pokožku, sliznicu).
- Nedodržiavaním osobnej hygiena.
- Uhryznutím človeka nakazeným zvieratom (líska, pes – besnota).
- Bodnutím hmyzom prenášajúcim infekčné ochorenie (komáre – malária).

AKÉ PREVENTÍVNE KROKY MÔŽEME UROBIŤ PRE OCHRANU ZDRAVIA?

OSOBY	Zúčastňovať sa periodického očkovania, dodržiavať osobnú hygienu, šíriť osvetu.
OBYTNÉ SÚBORY (obydlia, školy, firmy a ich okolie)	Dodržiavať čistotu, zabezpečovať vetranie, dostatočné osvetlenie, zásobovať pitnou vodou, pravidelne likvidovať odpad, bojovať proti hmyzu a hlodavcom.
STRAVOVACIE ZARIADENIA, obchody, sklady potravín, krmovín, zdroje pitnej vody	Zabezpečiť uloženie potravín a krmív v ochranných obaloch, vhodnú prepravu potravín a krmív, prípravu potravy a krmiva, kontrola personálu na bacilonosičstvo, kontrola nezávadnosti pitnej vody, používanie horúcej vody a dezinfekčných prostriedkov na umývanie riadu a podláh, boj proti hmyzu a hlodavcom
HOSPODÁRSKE ZVIERATÁ	Dodržiavať zoohygienu, vykonať opatrenia proti hlodavcom a hmyzu, zabezpečiť prevenciu proti vybraným ochoreniam, používať nezávadnú vodu a krmivo.